

„BARÁTI TÁRSASÁG VAGYUNK, JÓL ÉREZZÜK MAGUNKAT EGYÜTT”

ROTARY KLUB

Interjúalany:

K. Béla (65 éves), Szeged

Kérem, meséljen a gyerekkoráról, iskolás éveiről, szakmai pályafutásáról!

'44-ben születtem Sövényházán, az a mai Ópusztaszer. Tanyán laktunk, hatéves koromig, amikor aztán kulákok lettünk és elvették mindenünket. Akkor a család beköltözött Szegedre. Nagyon nagy szegénységben éltünk, én gyakorlatilag az utcán nevelkedtem, éltem. Öten voltunk testvérek. Én vagyok a legfiatalabb. Gyakorlatilag nem volt miből élnünk, mert édesapám agyvérzés miatt már akkor egy pár éve rokkant volt. Velünk élt még a nagymamánk, aki 90 éves koráig élt, akkor volt mondjuk 80 éves. Abból éltünk, amit a bátyám, meg a nővérem tudott dolgozni.

Az általános iskolát már itt Szegeden jártam, a Dózsa György illetve Zalka Máté Általános Iskolában, a Csongrádi sugárúton. Ezek ilyen közepszerű, gyengébb iskolák voltak (akkor is voltak már jobb iskolák). Nem voltam kiemelkedő tanuló, főleg humán érdeklődésű voltam. Irodalom, költészet, ezek a dolgok érdekelték. Aztán amikor elvégeztem az iskolát, miután még mindig szegények voltunk, a szüleim azt mondták, hogy humán iskolába nem mehetek. Inkább oda, ahol pénzt lehet keresni – meg nem is vettek volna fel humánba –, így kerültem a textiltechnikumba. Oda jártam öt évig. Miután elvégeztem, elkezdtem dolgozni, mert kellett a pénz a családnak is. Ez egy sorsfordító pont volt a számomra: az érettségim az elnök B. Tamás volt, aki tán egyszer volt kereskedelmi miniszter is, és ő egy tipikusan olyan ember volt, aki a kapcsolatoknak a professzora volt, a kapcsolatokért élt. Ő vitt bele engem is – humán érdeklődésű gyereket – abba, hogy menjek, ismerkedjek, szervezzek, mindenütt vegyek részt, ahol csak emberek vannak.

Ő nyilvánvalóan arra törekedett, hogy az országban mindenki megismerje a nevét, és ezért mindent megtett, és engem is ő segített. Ő beszélt rá, hogy menjek egyetemre, így mentem el a Műszaki Egyetemre. De idegen volt számomra, mert a humán érdeklődésem továbbra is megmaradt. A műegyetemen is a pályatévészteretek körét vezettem, ilyen esztétikai köröket, színjátszó csoportban voltam és amint lehetett, a tanári szakot is felvettem ugyanitt. Főleg a munkapszichológia iránti érdeklődésem miatt, amit már itt Szegeden technikusként alkalmaztam. A főnököm az ergonómia iránt érdeklődött, G. professzornak – talán hallott róla Szegeden – lettem asszisztense, így az üzemben az ergonómiai körülmények vizsgálatában segéderőként hasznosított.

Aztán a barátaimat – ott az egyetemen – is elcsábítottam, hogy jöjjenek tanári szakra, és az az érdekes, hogy bár hatan voltunk, ebből egy sem maradt igazán mérnökként a pályán. A szobatársam a műegyetem pszichológia tanszékének a vezetője, egy lány barátom a Rókus kórházban klinikai pszichológus, a harmadik egy főiskola vezetője Pécsen, de ő is a tanári pályát választotta.

Aztán ez az érdeklődésem – hogy máshogy látom a dolgokat –, ez mindig megmaradt, így amikor egyetem után mérnökként visszakérültem Szegedre, a textiliparba mentem vissza. Akkor is mindig irodalmi, pszichológiai érdeklődés jellemzett, egy kicsit másként szemléltem a dolgokat, mint a többi ember. Haladtam fölfelé a ranglétrán: fejlesztési osztályvezető voltam, aztán nemzetközi osztályvezető, aztán igazgató, illetve közben befejeztem a mérnök-tanári szakot, elvégeztem a mérnök-közgazdász szakot, és akkor elküldtek egyéves felsőszintű menedzserképzőre. Ez is egy fontos állomás volt. Ezután igazgató lettem, aztán vezérigazgató-helyettes, de közben már a rendszerváltás közeledett. Még egy lényeges pont volt: ebben az időben nem nagyon tudtak az emberek nyelveket, én pedig elég korán, rögtön az egyetem után megtanultam németül, és ennek révén sokat utazhattam, mert engem vittek tolmácsolni. Aztán megtanultam angolul is, amit persze életem végéig tanulok. Ezek segítettek előre a pályán.

Amikor a rendszerváltás közeledett, a textiliparnak egyre rosszabbul ment, és az is látszott, hogy a magyar nagyvállalati rendszer meg fog szűnni. Elhatároztam, hogy nem várom meg a végét. Hiába voltam vezérigazgató-helyettes – még egy nagy csapás volt, hogy én voltam a vezérigazgató-várományos, de a pártvonalak révén egy pártembert neveztek oda ki. Elhatároztam, hogy újrakezdem a nulláról. Egy külföldi cég

ügynökeként kezdtem el dolgozni, azonban bekövetkezett a rendszerváltás, én pedig rájöttem, hogy ha már liberalizált lett a külkereskedelem, alapítok egy kft-t. Ebben különböző vállalatoknak importáltam gépeket, gépalkatrészeket, elsősorban a kábeliparnak és a Szegedi Kábelgyárnak. Ez ment '90-től '95-ig, '95-ben privatizálták a kábelgyárat – megvette a Siemens –, és utána egyből be is csukta. Akkor még úgy dolgozgattam, de úgy nézett ki, hogy '96-'97-től nem dolgozom tovább.

Ekkor keresett meg a Pick vezérigazgatója, akivel jó barátságban voltam, hogy nem lennék-e a Picknél vezérigazgató-helyettes, tulajdonképpen a belső struktúra szerinti hűskészítmény igazgató. Minden hozzám tartozott a vágóhídon kívül. Mindenféle termékgyártás, külkereskedelem, marketing és a többi. Ebből főleg a marketing tetszett, azt szerettem csinálni, mert filozófiailag ez állt hozzám a legközelebb. Ezt csináltam három és fél, négy évig, amikor a Picket is privatizálták. Megvette egy tőzsdei befektető, aki csak azt nézte, hogy hol lehet a pénzt kivenni. Nem értettem egyet az intézkedéseivel, de hát ő volt a tulajdonos, így az lett a vége, hogy egy év után megváltunk egymástól. Azután a régi kft-m – ami, mielőtt a Pickhez mentem, félig-meddig aludt –, nos ismét itt próbáltam tevékenységet keresni. Egy ágazat folyamatosan megmaradt közben, de ez nem igényelt sok munkát. Egy holland cég számára konfekcionáltak Magyarországon bér munkába női divatruhákat idősebb hölgyeknek.

Ez gyakorlatilag már húsz éve megy. Egyre rosszabbul, egyre kevésbé, így nem igazán igényel munkát, talán napi két órát. Hajdanában én voltam a magyar exportőr, nekem fizettek, én fizettem tovább a magyaroknak, de miután az EU-ba bekerültünk, itt erre már semmi szükség nincs, csak a korábban szerződött jogok alapján nem hagyhatnak ki. A másik az, hogy nem tudnak nyelvet, a harmadik pedig, hogy itt a konfliktusokat is kezelni kell tudni a belföldi és külföldi partner között. Volt olyan, hogy ha ki akartak hagyni, összeengedtem őket, és akkor megszakadt a kapcsolatuk. Tudni kell a konfliktusokat oldani. Mind a mai napig ezt csinálhatom, napi két-három óra munkát jelent. Ezen kívül minden nap uszodába járok, biciklizek, sportolok, Rotaryzom.

És a közösségi élet?

Már az egyetemen – de hangsúlyoznám, hogy ez a sorsfordító ismeretségből, kapcsolatból adódott, mert ugye nem volt apám már akkor régóta – egy olyan emberrel talál-

koztam, aki rendkívül markáns egyéniség volt. Igazi közösségi ember, tulajdonképpen a zsidó kultúra tradíciói szerint élő ember, és ő ébresztett rá engem a kapcsolatok fontosságára. Mindez befolyással volt arra, hogy mindig is dolgoztam a közösségért. Értem ez alatt, hogy amikor KISZ volt, akkor a KISZ-ben, amikor párt volt, akkor a pártban, és amikor a pártvilág teljesen unszimpatikus lett számomra, ezzel egy időben megtaláltam a Rotaryt, ami egy teljesen humanitárius szervezet, és azóta is itt dolgozom. Voltam elnök is, most jelenleg a déli régió alkormányzója vagyok, ami azt jelenti, hogy az itteni klubokat, kilenc klubot segítem, a munkáját próbálom koordinálni.

Az egész életemben mindig a barátaimnak köszönhettem mindent. Magamat soha nem tartottam különlegesen tehetségesnek, de nagyon szerencsésnek igen. Ez a szerencse elsősorban az, hogy mindig nagyon tehetséges barátaim voltak, és ennek révén kaptam az élettől a legtöbbet. Amikor én osztályvezető, igazgató, vezérhelyettes voltam, mikor önálló kft-s lettem és sikerre vittem és nagyon jól ment, ez mind-mind az emberi kapcsolatoknak, barátságoknak köszönhető, és igazándiból én soha nem mérlegettem ebben, mindig bárkiért bármit megtettem volna, de valahogy mindig többet kaptam. Így jött ez össze.

Kérem, beszéljen a Rotaryról!

Ez egy humanitárius szervezet, 1905-ben alakult Chicagóban. Négy-öt chicagói gyáros alapította abból a célból, hogy jót tegyenek az emberekkel, segítsenek a rászorulókon. Azóta elterjedt a világban. Jelenleg 1 300 000 tagja van, azt hiszem, hetven valahány országban van jelen. Magyarországon ma 42 Rotary Klub van, 1000-1100 között van a tagok száma. Alapvetően baráti közösségek ezek, a mi klubunk most 52 főből áll, talán az első három legjobb klub között van az országban.

12 millió forintnyi jótékonyági projektet csinálunk meg egy évben, és ezt a pénzt mi adjuk, illetve szedjük össze. Próbálunk segíteni a rászorulókon, első sorban bizonyos elvek, elképzelések szerint. Nevezetesen, hogy mi adunk, eszközt adunk, vagy pedig tevékenységgel járulunk hozzá a dolgokhoz, nem pedig átutaljuk egy alapítványnak, aki ezt elköltségeli és eltűnik a pénz. Például: veszünk egy klímaberendezést és átadjuk a vakok intézetének vagy felújítjuk a padlózatát az épületnek. Akadálymentesítettük a fogadalmi templomot – oda egy rámpát építettünk –, tehát általában konkrét dolgot adunk, és ez a tevékenységünk egy része.

A másik, ami nagyon fontos, ez a baráti kapcsolat. Tulajdonképpen ötven barátja az embernek semmi más módon nem lehetne, és ez az ötven ember, mikor összejövünk minden héten egyszer, ez a legjobb szándékkal jön oda, a jobbik énjét hozza. Lehet, hogy kint a világban ezek nagyon kemény üzletemberek, de amikor összejövünk, akkor a jószándék hoz össze bennünket, hogy segítsünk másokon és ebből fakadóan egészen máshogy viszonyulunk egymáshoz. Ez egyébként az egész világra jellemző, mert Rotary-jelvényt hordunk. Bárhol a világon, hogyha megjelenünk és látja a másik, hogy kint van a jelvény, oda jön, és megkérdezi: „Szevasz, mi van, hogy vagytok, mi van nálatok, miben segíthetek?” Gyakorlatilag olyan, mintha az embernek egy korlátlanul beváltható csekkje volna bárhol a világban.

Ezt miért csináljuk? Egyrészt, mert baráti társaság vagyunk, jól érezzük magunkat együtt. A másik, hogy minden embernek van olyan szükséglete, hogy jól tegyen, segítsen másokon. Megy az egy darabig, hogy meglegyen mindenem, minél többet szerezzek, de ha már ez megvan, mindenkiben van egy igény, hogy valahogy segítsen. Még talán egy kicsit önzőbb céllal, ha megfogalmazom, az is benne van, hogy nagyon kifejlődött a kéregető ipar. A kft-met is, de egyébként is lépten-nyomon találkozunk az ember azzal, hogy adományt kérnek a korzónak, a szívbeteg gyerekek operációjára és ilyesmikre. Az ember nagyon nehezen mond ilyenkor nemet, mert talán mégiscsak arra megy a pénz, mégiscsak kéne segíteni. De azáltal, hogy Rotary tag vagyok, és tudom, hogy x. összeget befizetek egy évben és abból ezek és ezek a dolgok valósulnak meg, én megteszek a rászorulóknak és másoknak, amit kell, ettől kezdve engem nem érdekel, hogy ki mivel jön, és az igaz vagy nem igaz vagy trükkös, mert én úgy érzem, hogy ami feladatom vagy elvárásom önmagammal szemben a jótékonyság irányába van, azt megteszem.

A Rotaryhoz még visszatérve annyit, hogy az 1000 tag a föltétele annak, hogy egy országban a Rotary önálló kormányzóság legyen. Ez azt jelenti, hogy van egy kormányzó Magyarországon, aki összefogja. Úgy kell ezt felfogni, hogy a klub a minden, minden a klubért van. Ha vannak fölsőbb elnökök, világelnökök, meg ilyesmik, azok mind azért vannak, hogy a klub munkája jobb legyen.. Történetesen most a governore pont Szegedről került ki, L. Jenő, a Főszer tulajdonosa. Én is úgy lettem alkormányzó, hogy ő kért föl, hogy segítsen a munkáját és a déli régiót vigyem. Ezt azért mondom, mert a pénznek, amit mi összeadunk, egy kis része befolyik egy kisebb világkasszába, amiből világprojekteket finanszíroznak. Ha ügyesek vagyunk, mi is tudunk olyan

projekteket csinálni, amihez visszakapunk támogatást. Tehát vannak ilyen központi dolgai is. Minden héten egyszer van ülésünk, találkozónk.

Van egy Rotaract nevű ifjúsági szervezet is, amelyik lényegében hasonlóan tagozódik. A Rotary segíti a kluboknak a létrejöttét, – kicsit utánpótlás is, lányszervezet-jellege is van –, mi is próbáljuk segíteni anyagilag is. A Rotaractnak is vannak önálló projektjei. Gyakorlatilag a szegedi Rotaract – vitán fölül tudom állítani, hogy – a legjobb az országban. Nekik is önálló költségvetésük, önálló pénzforrásaik vannak és nyilván mi is segítünk. Nem csak intézményesen, hanem klubtagjaink is, külön-külön. Például a Printkeres Rotary-tagunknak a két lánya Rotaractos, természetes, hogy ő is ad. A Szilánk tulajdonosa is Rotary-tagunk, ő is nyilván besegít, minden karácsonykor van egy hontalan-étkeztetési program, mikor háromszáz főnek kiosztanak gulyáslevest. Ehhez én szoktam az asztalokat kölcsönadni. Zoli fiam Rotaract-elnök volt egy időben, és azóta is még visszalátogat. Ők többet tesznek a tevékenységükkel; például itt az Agyagos utcai gyermekotthont látogatják, meg ilyenek. Nagyon jó banda, óriásikat buliznak mindig.

Hogy lehet bejutni a klubba?

Aki szeretne, megkeresi őket. Van egy elbeszélgetés, és akkor be lehet lépni. Gyakorlatilag ők hármas jelszó alatt dolgoznak: Jótékonykodunk, tanulunk és bulizunk.

Több száz fős véréadásokat szerveznek, nagyon ügyesek. Ott is ugyanez a lényeg, hogy a belső harcok, a politika be sem tudja tenni a lábát az ajtón (a Rotaryba sem). Sejtéseink vannak, hogy különböző emberek különböző oldalon állnak, de senki nem veszi magának a bátorságot, hogy ezt kifejezze, vagy érvényre juttassa, vagy ennek megfelelően beszéljen.

Volt-e valami különösen fontos közösség az általános-, középiskolában, amit még kiemelne?

Ez a humán érdeklődés volt. Nagyon érdekes, hogy ahhoz, hogy az ember sikeres legyen, szükséges, hogy a gondolatait ki tudja fejezni, és én már kisgyerekként is aránylag többet olvastam, mint a társaim, ez a humán érdeklődésből fakadt. Ezt szerettem elmesélni. Már az általános iskolában az történt, hogy felső tagozatban,

rajzórán, mindenki ott rajzolta a köcsögöt meg az almát stb., és hogy csönd legyen, valakit kiültettek, hogy meséljen. Ez rendszerint én voltam. Ez már az első rövid periódus után kezdtem úgy olvasni, hogy majd azt hogyan mesélem el.

A másik a versmondás volt, melyet szintén elég korán elkezdtem. Mindig én voltam a szavaló a békegyűléseken, az iskolai ünnepségeken, és ennek egyik legfontosabb tényezője az, hogy megtanultam kiállni a közönség elé, elmondani akár amit megtanultam, vagy akár saját gondolataimat is. Én ma is csodálkozom, hogy akárhányszáz fős közönség elé kell kiállnom, egy pillanatra sem érzek lámpalázat, hogy elmondjam amit akarok. Ez a közösségi lámpaláz – amit én aránylag fiatal korban le tudtam győzni –, ez is segített abban, hogy szerepeljek, és ezen keresztül több emberrel tudok kapcsolatba kerülni.

Van-e olyan formális, informális közösség, melyet említésre méltónak tart? Természetesen a Rotaryn kívül.

Egy kisebb közösség, az Izraeli-Magyar Baráti Társaság, melynek tagja vagyok. Azt hozzá tenném, hogy érdekes módon az életem során a legtöbb meghatározó ember és a barátaim nagy része zsidó ember volt. Én egyébként római katolikusként nevelkedtem, de furcsa, hogy valahogy ez a kultúra... Amint említettem, az első főnököm is zsidó ember volt, a legjobb barátom, aki a mai napig az, L. András, aki a Mazsihisznek a főnöke, meg izraeli konzul Szegeden, a dékáni hivatal vezetője az orvosi egyetemen. Ő is zsidó ember... Valahogy ehhez a zsidó kultúrához van bizonyos vonzódásom... Azt mondhatnám, hogy a szociális érzékenységem nagyobb, és a zsidó kultúrának a szociális érzékenysége nagyon fontos eleme. Ebben a közösségben, társaságban vagyok benne. Ez azt jelenti, hogy eljárók rendezvényekre, találkozókra.

Hetente összességében mennyi időt szán ezekre a közösségekre ?

Ebből súlypontilag a Rotary a legnagyobb, pláne, hogy alkormányzó vagyok. Ezzel gyakorlatilag minden nap foglalkoznom kell, valamit mindig csinálni kell. Alkormányzóként kilenc klubbal kell törődnöm, hogy a létszámjelentéseket csinálják, megtervezzék a következő évüket, hogyan ápolják a barátságot – mert azért, hogy a baráti hangulat meg közösség megmaradjon, tenni kell. Ha nem teszek, akkor meg-

szűnik a klub maga és a humanitárius dolog nem tudja egyben tartani. Kialakult egy munkamegosztás, én a német kapcsolatrendszerért ápolom. Van Fuldában egy Rotary Klub, amely most fog bennünket meglátogatni (27-en jönnek a mi klubunkhoz) a halászléfesztiválra. Négynapos programot csinálunk nekik: pusztaprogram, halászszeves program, városnézés meg egyéb. Ilyen szervezési munkák vannak.

Le kell-e mondania valamiről a közösségi tevékenysége érdekében ?

Nem érzem azt, hogy valami ellenében teszem ezt, hogy valamit ez által elveszíténék. Sőt, azt mondhatom, hogy ha ez veszne el, az volna számomra nagy veszteség és lemondás.

Még azért egy dolgot mondanék: a család. Van a szűkebb család, de van egy bővebb is. Az én testvérem, a feleségem testvérei, az ő gyerekeik, unokáik, mely mindösszesen 55 fő. Én vagyok abban az anyagi helyzetben, hogy meg tudom szervezni, hogy minden évben összehozzam a családot. Minden évben, augusztus első hetében összejövünk, de ehhez is kell szervezőmunka. Jössz-e, nem jössz-e, és... sajnos, eléggé keserűen tapasztalom azt, hogy valahogy az internet felelőtlenne tette az embereket. Egy megírt e-mail fele annyit nem ér, mint régebben egy elküldött levél.

Korábban – amíg mindenkinek levelet küldtem – mindenki visszaigazolt, hogy igen, ott leszek és jövök, most pedig egy csomó embert újból fel kellett hívni, hogy „no de biztos, de miért nem?”.

Tehát akkor a család és a Rotary.

Igy van, a család és a Rotary. Ezen kívül utazunk, az az életünk fontos része. Van Kőszegen egy házunk, nagyjából ugyanezt tudja, mint ez a ház. Azt is csak rendben kell tartani, füvet kell nyírni, egy hónapban egyszer egy pár napra el kell menni oda. Ez még fontos része az életnek, ezen kívül pedig az utazás.

Ki az két ember, aki a legközelebb áll önhöz a Klubban?

Ugyancsak tag a gyermekkori jóbarátom, L. András, vele mindig együtt vagyunk. Tag a nagyon régi jó barátom, B. Vilmos, aki a Pick vezérigazgatója volt, most az

MNB monetáris igazgatótanácsának a tagja. Ez a két ember, aki kifejezetten személyes jóbarátom, akikkel Rotaryn kívül is rendszeresen találkozunk, együtt utazunk.

Milyen az információáramlás a Rotaryn belül? Mekkora a tagok beleszólási lehetősége a döntésekbe?

Hetente egyszer találkozunk, csütörtökön. Az alapszabály az, hogy ha csak lehet, el kell jönni. Ha valaki elutazott, az érthető, de ha csak lehet, el kell, hogy jöjjön. Már ott informálódunk dolgokról. Ezen kívül van egy heti hírmondó. Ami ott elhangzik, azt valaki közölünk (ennek felelőse) összefoglalja, és a következő héten írásosan mindenki kézbe kapja, illetve ugyanez megvan a Rotary honlapon. Ilyen szempontból a Rotary életéről való biztos informáltság megvan.

Milyen a tagok tényleges beleszólási lehetősége a döntésekbe?

A klubnak egy elnöke van, aki minden évben változik, mert minden évben új elnököt választunk. Nagyon jó ez a rotáció, mert mindenki új színt visz bele, másrészt annyi munkát igényel, hogy ezt nem is lehet hosszú távon elvárni senkitől. Alapvetően teljesen demokratikusnak kell lenni a klubnak. Az elnöknek ugye mindig van azért bizonyos döntése. Ez az ő éve, most akkor csinálja azt, amit és ahogyan ő akarja, de minden lényegesebb kérdést megszavazunk. Semmit nem lehet eldönteni, nincs hierarchia.

Van-e, aki akadályozza a közösség működését?

Van, hogy valaki máshogy gondol valamit és ezt úgy is akarja csinálni. Ha a közösség véleményével ez nem találkozik, akkor előbb-utóbb kimarad. Átmegy egy másik Rotary Klubba, vagy ő alapít egy újabbat. Sajnos minden szervezetbe bekerülnek olyan emberek, akik az akarukat keresztül akarják vinni másokon. Ez a Rotaryban is megvan. Hatalmat akarnak maguknak a közösség felett. Ezt a tagság nem nagyon viseli el, ilyen szempontból az illető vagy meghátrál, vagy lecsöndesedik, de hosszabb távon nem tudja ezt érvényesíteni. Vannak keményvonalas, szemellenzős aspektusok, melyek helyére kerülnek, hiszen önkéntes szervezet. Mindenki szabad akaratából csinálja, amit csinál, tehát nem lehet keresztül-

vinni bármit. Van, aki bevállalja, nem csinálja, van, aki kutyul mindig, amikor már elindultunk egy irányba. Ilyen is van, de ezekkel együtt kell élni. De attól még barátok vagyunk.

Alakulnak-e ki konfliktusok a tagok között, ha igen, ezeket hogy oldják meg?

Igyekszünk, hogy mindenki úgy járuljon hozzá, ahogyan a lehetőségei megengedik. Megpróbáljuk azt csinálni, hogy soha ne érezze senki megkülönböztetve magát, vagy hátrányosan, ha nem tud adni. Teljes egészében ezt nem lehet kiküszöbölni. Biztos, hogy érez problémát, aki kevésbé van eleresztve, pláne olyan szempontból, hogy jól kereső vállalatvezető volt, sokat megengedhetett magának, nyugdíjba ment, és most a nyugdíjból kell élnie. Például orvosként alacsony fizetésre kevés nyugdíjat kap, annak idején jó pénze volt, de a Rotarytól, a barátaitól nem akar megválni, viszont nem tud úgy adományozni. Ez úgy szokott lenni, hogy jön valaki egy előadást tart, és mondjuk kér valamit (Ágota Alapítvány, vagy ilyesmi), akkor erre mindenki belelkeseedik és körbehordunk egy kalapot. Van aki kétezer forintot dob bele, van aki húszat. Vagy a horgosi táncegyüttest szponzoráltuk meg a múltkor, majd' kétezer euró összejött a kalapban helyből, és volt, aki nem adott, vagy volt, aki kétezer forintot. Karácsonykor volt karácsonyi rendezvény, akkor a bencéseknek adtunk pénzt: minden asztalon van egy boríték, ki-kí annyi tesz bele, amennyit akar és utána az nem derül ki, hogy ki mennyit adott... így igyekszünk ezt kezelni. Van, aki több mint egymilliót ad, van aki százezret. Maga a tagdíj 50.000 forint évente, tehát már az is lehet valakinek teher. Van, aki nem vesz részt. Ilyen értelemben okozhat ez belső konfliktusokat, de megpróbálja ezt másképp kompenzálni. Van, aki tevékenységgel járul hozzá. Még egy érdekes dolog: az egymásnak tett szolgáltatásokért nem számolunk föl pénzt. Ha én elmegyek orvoshoz, vagy az unokámat el kell vinni orvoshoz és megműtik, akkor első sorban rotarystához megyek és nincs hálapénz. A legközelebbi Rotary ülésen – „happy dollároknak” nevezzük mi –, amennyit odaadtam volna, azt beteszem a kalapba. Csak egy példa: az egyik ablakunk valahogy lelevegősödött. Szóltam Sz-nek, kijöttek, és ingyen megcsinálták. Ez került volna 20-30 ezer forintba. A legközelebbi alkalommal 20-30 ezer forintot befizettem a Rotarynak. Ezekből rengeteg pénz összejön.

Milyen egyéb szervezetekkel, közösségekkel működnek együtt?

Annyi szükség van a világon, hogy bárki hasonló profilokkal, szándékokkal jelenik meg, az barát. Nem vagyunk konkurencia. Ott a Lions Klub, van egy másik Rotary Klub, van az Innervill Klub, ez a női. Rotarysták feleségeinek jótékonyági klubja. Van a Zonta, női jótékonyági klub. Van a Soroptimist nevű klub, melyek mind jótékonyági klubok. Pénzt gyűjtenek, hasonló jelleggel működnek, sokkal lazább a szervezetük, sokkal kevesebb a pénzük. Bár a Lionsnál ugyancsak nagyon vagyonos emberek vannak, majdnem mindenki, aki nem lett rotarysta, az a Lions Klubba került. Havonta egyszer találkoznak csak, azt mi nagyon lazának tartjuk. De pl. most a halászléfesztiválon egy közös standot csinálunk, több teniszeversenyt szervezünk egymás közt, tehát jóbarátok vagyunk.

Van olyan is, hogy Sz. Gábor rektor úr Rotary-tag volt. Valaki megsértette őt itt közölünk, mire ő azt mondta, hogy ne haragudjatok, de én elmegyek innen. Átment a Lions Klubba. Már azért is, mert ott csak havonta egyszer kell találkozni, elfoglaltság szempontjából is jobb neki. Azóta is jó barátok vagyunk, minden egyetemi rendezvényre meghívót küld, nincs problémánk egymással.

Betöltheti-e az „összekötő kapocs” szerepét a közösség az egyén és az állam, vagy más magasabb szintű struktúrák között?

Én az államot egy erőszakszervezetnek tartom. És ennek a humanitárius tevékenységnek semmi köze ehhez. Nem érzem, hogy a Rotarynek bármilyen más struktúrába tagozódnia kellene, nem. Az egyén és az emberiség közötti kapocs a Rotary.

Milyen a közösség külső társadalmi megítélése? Vannak-e ellenzői a közösség tevékenységének?

Hogy a közösség külső megítélése? Minden szempontból pozitív, ennek ellenére kísé-ri gyanakvás. Ugyanis nem értik az emberek azt, hogy valamit miért csinál, hogyha nem látható az érdekrendszer. Mert nem ismerik föl azt, hogy az ember közösséghez tartozzon és jót tegyen, jótékonykodjon, megvédje mondjuk a közösség, a társadalom gyengébb tagjait, ez érdek lehet. Ezért kíséri egy olyan gyanakvás, hogy ez egy buli, ahol

gazdag emberek összefognak, és önmaguk között intézik el az ügyeket, nem engednek be mást. Ezért mondják azt, hogy ez a szabadkőművességhez kötődő dolog. Ezért mondják, hogy ez a jómódúaknak valami összetartozó bulija. A kívülállók nyilván negatívan állnak hozzá, van ilyen. Ez mindig az „én csoportom, ti csoportotok”, mindig jelent ilyet.

A célok megvalósításához milyen mértékben kell megmozgatni kulturális-gazdasági-társadalmi tőkéjüket?

Mindenki minden formában, amit csak a cél érdekében megtehet, mozgósít. Például, ha Rotary-bált szervezünk, mindenki elhívja az összes nem Rotarys barátját is, akiről tudja, hogy vagyonos, mert a belépődíjjal hozzásegíti a projektjeinket a megvalósításhoz. A sikerességhez azért megjegyezném, hogy nem mindenben sikeres a Rotary sem. Ahogy látom, a jótekonyságban nem sikeres ateikintetben, hogy nem eléggé céltudatosan tud segíteni az embereken. Nagyon sikeres abban a tekintetben, hogy összegyűjtse a pénzt, de kevésbé sikeres abban, hogy mire adja. Ebben érzek egy kis sodródást a mozgalomba. Áldozatául esünk a kéregetők tehetségének. Nehezen mondunk nemet, ha valaki jön és rászorult, holott nekünk határozottabban kellene egy preferencia-sorrendet létrehozni. Mondjuk van a Dóm rámpa, amire 10 000 000 forintot elköltöttünk, ugyanakkor Szegeden többszáz gyerek éhezik naponta, mert nem kap otthon kaját, nem visz otthonról. Csak az ingyen napközije van, ha van. Volt egy olyan projektünk, hogy minden általános iskolában egy gyerek ingyen kapta a napközit, az iskola választotta ki, hogy ki legyen (azt az egyet ki tudja tán választani, látják ők azt, hogy ki éhezik... hogy ne a fekete gazdaságból élő gyerek legyen!). Az általános iskolából visszajött, hogy 20-30 gyerek is van, aki nem kap otthon enni, az egyetlen kaja az, amit a napköziben kap, vagy még az sem. Például, amikor ez a 10 000 000 forint a rámpára olyan sok volt, hogy elvitte a büdzsénket, abban az évben felszámoltuk ezt a gyerektékeztetés-segítés projektet és a rámpára költöttük. Van egy csángó projektünk. Évente 1 000 000 forintnál többet adunk arra, hogy csángó iskolában magyar nyelvet tanuljanak. A csángók – akik 200 évvel ezelőtti szinten beszélik a magyar nyelvet – egyébként nem is akarják a mai nyelvet megtanulni... Tehát ez olyan, mintha a skótokat akarnánk amerikai nyelvre megtanítani, mert azt beszélik sokan és ma az a divatos. Oda is rengeteg pénz áramlik ki a Rotary-ból. Borzasztóan nagy az ínség Magyarországon, Romániában is, de értetlenül állok azelőtt, hogy a cigányság kérdésével Magyarországon egyszerűen nem tudunk semmit

sem tenni. A legnagyobb jótevékenyek is ellenségesen kezelik a cigányság problémáját, és semmit nem hajlandók például az iskolázottság érdekében tenni, ugyanakkor ez itt ketyeg időzített bombaként a nyakunkon, és amikor segítjük az erdélyi csángókat például. Ilyen szempontból érzem úgy, hogy nem vagyunk eléggé átgondoltak és racionálisak. Ki, mivel jön, nem tudunk nemet mondani... ez benne van.

Van-e módja befolyásolni a helyi döntéseket?

Persze, abszolút.

Tudja-e, hogy mire mennyit fordítanak, mit szerveznek a lakóhelyén a vezetők? Ön mire fordítana többet?

Ebben kevésbé vagyok informált, ez már a politika dolgába megy bele. Azt látom, hogy mindenki igyekszik átmenteni a hatalmát, és aszerint politizál, ahogy választás közeledik, vagy nem közeledik, hatalmon marad, vagy nem marad hatalmon. Szóval ez itt nagyon rosszul alakul.

Ha fontosnak tartaná annak célját, részt venne-e közösségével valamilyen megmozduláson, tüntetésen, aláírna-e protestáló ívet?

Nem. Nem. Miután az életem fontos részét a Rotary teszi ki, ennek szinte velejárója, követelménye is az, hogy a politikától távol maradjak. Nem szállok be semmiféle politikai vonalba. Nyilván van egy alapvető irányultságom – ez kétségtelen –, de miután annyira látjuk, hogy mi történik a politikai életben és hogy mennek el, mire mennek el pénzek és hogyan költik el... azt mondom, hogy mind a két oldal egyformán csavargó, és el kellene zavarni az egész bandát. A bűnözésnek egy formája, ami ma a politikában megvalósul, és ezért is tartom magam távol az egésztől. Mint rotarysta is távol kell, hogy tartsam magam. Azt látom, hogy a világ, az emberek két alapvető pártra szakadtak, s valami olyan sükettség alakult ki, hogy nem hallják a másik oldalt. Olyan vak elkötelezettség alakult ki egyik irányba, hogy nem hallják meg, amit a másik oldalról mondanak, csak amit hallani akarnak. Számomra az is megdöbbentő volt – még a Pickre visszautalva –, hogy ott – miközben az ország

legismertebb, legmegbízhatóbb termékén dolgoztunk, és piaci sikereinket a megbízhatóságra, átláthatóságra alapoztunk – találkoztam olyan vezetési stílussal – ami ma egyébként jellemző –, hogy mindenki csak azt mondja, amiről azt gondolja, hogy a másik hallani szeretné. Az, hogy mi az igazság, az hovatovább senkit sem érdekel már. Csak arról van szó, amit a másik hallani akar, vagy a tömeg hallani szeretne, vagy elhíttetni akarunk. Gyakorlatilag így működnek itt a cégek is most már. Egyszerűen a valóságérzék tűnik el nemzeti vagy népi szinten. Volt ilyen már a történelemben sokszor, hogy eltűnt a valóságérzék vagy nagymértékben lecsökkent a realitásérzék a világban. Ez egy tragédia sajnos.

Tud-e olyan Rotary-tagról, aki ennek ellenére nem tudta kívül hagyni az ajtón a politikai nézeteit? Szült-e ez konfliktust?

Van, akinek van ilyen konfliktusa, de elsősorban önmagával van. Tudja, hogy ezt a Rotaryba nem hozhatja be. Hogy konkrétan mondjam a példát: az orvosok általában humanitáriusan érzékenyebbek az emberek fájdalmai iránt, erre esküdtek föl. Bármi rosszat mondanak, ez így van. Mikor harmincan voltunk a Rotaryban, akkor is 12 orvos volt. Ez bizonyos elkötelezettséget, irányultságot jelent. Az is kétségtelen, hogy ma az egészségügyi reform, ahogy alakul – ami azt jelentené, hogy az egész orvosi, egészségügyi szervezetet fenekestül fel akarják fordítani, és a jelenlegi hierarchiát meg akarják szüntetni, ezt – jellemzően az orvosi társadalom – kritikával fogadja, és ezért ma az orvosok – főleg professzorok – jobboldali beállítódásúak. Ez az adott orvos, professzor problémája. Ha Rotarys is emellett, ezt úgy hozza be, hogy gyakorlatilag elkerüli az ilyen témákat, nem hajlandó erről beszélni. Lehet, hogy amikor más baráti körben van, akkor máshogy beszél, de a Rotary-ban nem beszél erről. Még azt is megjegyezném, hogy ez nem törvény. Nincsenek kemény törvényeink, de ha valaki polgármester lesz, az szünetelteti addig a Rotary-tagságát. Szegeden is volt ilyen, mert Rotary-tag volt L. (MDF-es) – ő volt az első rendszerváltás utáni polgármester –, de amikor polgármester lett, szüneteltette a tagságát.

Márkus Kata Nóra